

Rapportage QuickScan

Buurtsportcoach

Februari 2017

Geeske van Asperen

Annemiek Haak

Marco Barten

Tim van Schie

INHOUDSOPGAVE

INLEIDING	2
1. ANALYSE VAN DE LANDELIJKE DYNAMIEK	3
1.1. Inleiding Buurtsportcoachregeling	3
1.2. Analyse landelijke kenmerken Buurtsportcoachregeling	3
2. KORTE SCHETS BELEID INZET BUURTSPOORTCOACHES GEMEENTE HUIZEN	4
3. ONDERZOEKSAANPAK	6
3.1. QuickScan effectiviteit: Focus en doelstellingen	6
3.2. Respons enquête	6
3.3. QuickScan efficiëntie: Aansturing en organisatie	7
4. EFFECTIVITEIT: FOCUS EN DOELSTELLINGEN	8
4.1. Kwaliteit van sport- en beweegaanbod	8
4.2. Hoeveelheid sport- en bewegen door de doelgroep	10
4.3. Verbinden van sport met andere domeinen	12
5. EFFICIËNTIE: AANSTURING EN FOCUS IN HUIZEN	13
5.1. De buurtsportcoaches	13
5.2. Formeel werkgeverschap en inhoudelijk opdrachtgeverschap	15
5.3. Het belang en de uitvoering van taken van de buurtsportcoach	16
5.4. De duurzaamheid van relaties	20
6. CONSTATERINGEN	21
6.1. QuickScan effectiviteit	21
6.2. QuickScan efficiëntie	23

INLEIDING

Het doel van de QuickScan Buurtsportcoach is om de stand van zaken rondom de buurtsportcoaches in Huizen in kaart te brengen. Op basis van dit onderzoek worden indicaties gegeven voor de efficiëntie en effectiviteit van de inzet van buurtsportcoaches. De input is verzameld aan de hand van enquêtes met beleidsfunctionarissen (drie), buurtsportcoaches (twaalf) en partijen in het veld (acht), zoals het onderwijs, zorg, welzijn, sport en bedrijfsleven. Waar mogelijk zijn de uitkomsten van deze onderzoeken vergeleken met landelijk beschikbare onderzoeken. In de rapportage staan de resultaten van deze evaluatie en analyses.

Momenteel wordt evaluatieonderzoek gedaan naar de lokale implementatie en opbrengsten van de buurtsportcoachregeling¹. Het onderzoek bestaat uit twee deelonderzoeken. Het deelonderzoek naar

¹ <http://www.evaluatiebuurtsportcoaches.nl/>

de lokale implementatie van de regeling is reeds gepubliceerd². In 2017 wordt het deelonderzoek naar de lokale opbrengsten van de regeling afgerond. Uit de twee deelonderzoeken volgen landelijke opbrengsten van de regeling en factoren die daarbij een rol spelen. Reeds gepubliceerde onderzoeken^{2 3 4} geven aanwijzingen voor factoren die invloed hebben op de effectiviteit van de buurtsportcoach. Deze onderzoeken en ervaring zijn als basis genomen voor de analyse in deze QuickScan.

Deze QuickScan geeft, zoals het woord al aangeeft, een scan van de situatie. Het is daarmee geen effectmeting, maar een effectschatting.

Leeswijzer

Hoofdstuk één geeft een samenvatting van de landelijke dynamiek rondom de Buurtsportcoachregeling. In hoofdstuk twee volgt een korte schets van het beleid omtrent de buurtsportcoaches in Huizen. In hoofdstuk drie wordt de onderzoeksaanpak beschreven. De uitkomsten van het onderzoek worden beschreven in hoofdstukken vier en vijf. Hoofdstuk zes geeft een aantal constatering weer.

Voor wie geïnteresseerd is in de hoofdlijnen volstaat het bestuderen van hoofdstuk drie en zes.

1. ANALYSE VAN DE LANDELIJKE DYNAMIEK

1.1. Inleiding Buurtsportcoachregeling

Sinds 2008 kunnen gemeenten met cofinanciering van het rijk hun lokale sport- en beweegbeleid een impuls geven door de aanstelling van combinatiefunctionarissen. Deze combinatiefunctionarissen hebben tot doel om de sectoren onderwijs, sport en cultuur te verbinden en mensen in beweging te brengen. Vanaf 2012 is deze regeling uitgebreid:

- de sectoren zijn verbreed met zorg, welzijn, bedrijfsleven en kinderopvang;
- de benaming van de combinatiefunctionaris is veranderd in buurtsportcoach; - het aantal buurtsportcoaches is verhoogd naar in totaal 2900 fte in 2016.

Op dit moment nemen 373 gemeenten deel aan de buurtsportcoachregeling. De omvang van het aantal fte's dat per gemeente beschikbaar is, is afhankelijk van het aantal inwoners van de gemeente. De gemeente Huizen heeft 8.79 fte aan buurtsportcoaches⁵.

1.2. Analyse landelijke kenmerken Buurtsportcoachregeling

Uit onderzoek⁶ blijkt dat de doelstellingen die buurtsportcoaches nastreven, de sectoren waarin zij werkzaam zijn, de doelgroepen waarop zij zich richten en de activiteiten die zij daarvoor ontplooiën, sterk met elkaar samenhangen. De doelstellingen en taken die buurtsportcoaches vanuit de gemeente krijgen, hebben grote invloed op wat er in een gemeente gebeurt. Ten aanzien van gemeentelijke doelstellingen valt landelijk gezien het volgende op:

² Verdiepingsonderzoek buurtsportcoaches 2016: tabellenrapportage *(Mulier Instituut, 2016)

³ Wensen en behoeften van de buurtsportcoach, (NISB, 2014)

⁴ Verdiepingsonderzoek buurtsportcoaches 2014, (Mulier Instituut | Kennispraktijk, 2014)

⁵ www.volksgezondheidenzorg.info

⁶ Verdiepingsonderzoek buurtsportcoaches 2014 (Mulier Instituut | Kennispraktijk, 2014)

- Domeinen: De verbreding van de regeling in 2012 leidt niet automatisch tot een verbreding van de focus. De meeste buurtsportcoaches richten zich op sectoren die passen binnen het competentieprofiel van de oorspronkelijke combinatiefunctionaris. Zij richten zich dus hoofdzakelijk op onderwijs en sport. De laatste jaren is er een verschuiving naar andere sectoren merkbaar.
- Doelgroepen: De jeugd van vier tot twaalf jaar is de belangrijkste doelgroep voor buurtsportcoaches. Dit komt eveneens voort uit de regeling combinatiefunctionaris die in het onderwijs actief was. Andere groepen krijgen wel aandacht, maar hier valt echter nog veel winst te boeken.
- Taken en rollen: Het stimuleren en uitvoeren van (georganiseerde) sportdeelname, een dagelijks sportaanbod op en rond de school, de versterking van sportverenigingen en het verbinden van sectoren, staan bovenaan de takenlijst van de buurtsportcoach. Ook coördineren, verbinden, organiseren zijn veel voorkomende taken. Buurtsportcoaches zijn vaak op wisselende momenten van de dag, week of maand met deze rollen bezig.

Mede vanuit de bovenstaande dynamiek blijken er in de praktijk een aantal knelpunten te ontstaan bij de implementatie van de Buurtsportcoachregeling. De meest opvallende zijn:

- Gebrek aan of onjuiste focus van de buurtsportcoach: Er is regelmatig afstand tussen het formeel werkgeverschap (waar de buurtsportcoach in dienst is), het inhoudelijk opdrachtgeverschap (wie de taken bepaalt) en de dagelijkse contacten. Daarnaast heeft de functie van buurtsportcoach een zelfstandig en (vaak) solistisch karakter. Buurtsportcoaches laten zich in het algemeen typeren als jonge professionals. Die combinatie maakt dat buurtsportcoaches soms zoekende zijn naar hun focus, taak en verantwoordelijkheid. Dit gaat ten koste van de efficiëntie van de inzet.
- Co-financier bepaalt inzet buurtsportcoach: Veertig procent van de kosten van de buurtsportcoach wordt vanuit het rijk betaald. Voor de resterende zestig procent moet lokaal cofinanciering gezocht worden. Dat betekent dat de gemeente, voor de inzet van de buurtsportcoach, voor een groot deel afhankelijk is van co-financierders. De co-financier heeft daarmee veel invloed op de taken en domeinen waar een buurtsportcoach ingezet wordt.
- Extra kosten door BTW: Buurtsportcoaches zijn in meerdere domeinen actief, terwijl ze één formele werkgever hebben. Die werkgevers verschillen per regio. Dit kunnen gemeenten, onderwijsinstellingen, welzijnsinstellingen, zorginstellingen of sportraden zijn. Sport- en onderwijsinstellingen zijn vaak vrijgesteld van BTW. Echter, zodra zij de buurtsportcoach van een andere partij inhuren, moeten ze de BTW betalen die deze uitlenende partij in rekening brengt. Dat kan niet verrekend worden met de Belastingdienst en leidt tot extra kosten.

2. KORTE SCHETS BELEID INZET BUURTSPOORTCOACHES GEMEENTE HUIZEN

In de gemeente Huizen zijn de kaders voor de inzet van buurtsportcoaches vastgelegd in de sportnota Samenspel, geconcretiseerd in het uitvoeringsprogramma Sportief Huizen samen gezond 2015-2018⁷. Op basis van de gemeentelijke kaders kunnen (potentiele) partners initiatieven indienen om met de inzet van de buurtsportcoach doelstellingen te bereiken. De inzet van de buurtsportcoaches is, zoals

⁷ Sportief Huizen samen gezond uitvoering 2015-2018

in de het uitvoeringsprogramma wordt beschreven, 'niet in beton gegoten'. Partners hebben de ruimte om met nieuwe initiatieven te komen. De gemeente stuurt op resultaat. Bij de buurtsportcoachregeling wordt veertig procent gefinancierd door het Rijk. De gemeente financiert ook veertig procent. De overige twintig procent wordt gefinancierd door de partner. Tevens kunnen partners co financieren door de inzet van uren.

In de onderstaande tabel wordt gespecificeerd waar de buurtsportcoaches in de gemeente Huizen worden ingezet.

Tabel 1: overzicht van de inzet van buurtsportcoaches op verschillende kernen van Sportief Huizen samen gezond

	fte
1 Sportieve en Gezonde School Huizen	
a) primair onderwijs	2,10
b) kinderopvang	0,30
c) voortgezet onderwijs	0,20
d) diverse sportaanbieders	1,00
e) divers onderwijs	1,00
2 Oostermeent	
buurtsportcoaches	0,60
3 Zelf aan zet	
Versa Welzijn/WGC Huizen	0,40
4 Stad en Lande	
MTC Huizen/GP Huizen/Versa Welzijn	0,40
5 Sport in de buurt	
Versa Welzijn	0,35
6 Onbeperkt Sportief	
Sportservice Noord-Holland	0,25
7 Sportieve Dagactiviteiten	
divers	0,80
8 Gemeente Huizen	
facilitator	0,40
JOGG	0,40
uitvoerder	0,80
totaal	9,00

3. ONDERZOEKSAANPAK

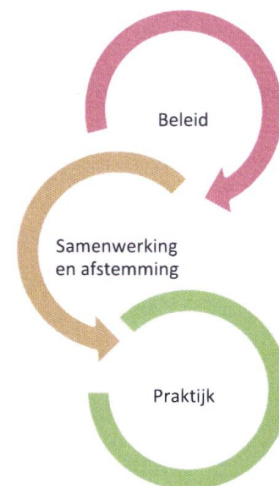
Deze QuickScan geeft zicht op de ervaren effectiviteit en de efficiëntie van de inzet van de buurtsportcoach in Huizen. De landelijke dynamiek, zoals beschreven in hoofdstuk één is daarbij het uitgangspunt. In dit hoofdstuk staat beschreven welke aanpak gevolgd wordt om de situatie in Huizen te analyseren.

3.1. QuickScan effectiviteit: Focus en doelstellingen

De buurtsportcoachregeling heeft drie doelstellingen:

1. Het verhogen van de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod;
2. Het verhogen van de kwantiteit van het sport- en beweegaanbod;
3. Het verbinden van de sportsector met andere domeinen.

De focus (zowel binnen als tussen de doelen) is afhankelijk van de keuzes die de betreffende gemeente maakt. De optimale inzet van de buurtsportcoach gebeurt dan ook 'op maat' en verschilt per gemeente. Dat is de reden dat er in deze analyse voor gekozen is om de inhoudelijke effectiviteit van de buurtsportcoach te evalueren vanuit meerdere perspectieven. *Figuur 1: QuickScan Buurtsportcoach*

Ervaring leert dat (beleidsmatige) aanpakken die terugkomen in beleid en de praktijk, alsook in de verbinding tussen beiden, duurzamer zijn. In deze analyse staan twee vragen centraal:

- 1) Waar ligt de focus van de buurtsportcoaches ten aanzien van de bovenstaande drie doelstellingen?
- 2) In hoeverre komt de focus vanuit de gemeente overeen met het perspectief van de stakeholders en de uitvoering door de buurtsportcoach in de praktijk?

3.2. Respons enquête

Om beide vragen te beantwoorden is gebruik gemaakt van een enquête die is uitgezet bij zeven beleidsfunctionarissen, elf stakeholders en achttien buurtsportcoaches. De enquête is ingevuld door zes beleidsfunctionarissen van de gemeente Huizen. Voor de analyse is gebruik gemaakt van de respons van drie beleidsfunctionarissen uit de domeinen sport, welzijn en jeugd (42.86 procent). De respons van de overige drie is verwijderd in verband met incomplete gegevens. Twaalf

buurtsportcoaches, die het niveau tussen beleid en praktijk vertegenwoordigen, hebben de vragenlijst ingevuld (66.67 procent). Onder de stakeholders is de respons acht (72.73 procent). De stakeholders werken vanuit de domeinen sport (twee), onderwijs (één), onderwijs en sport (één), ouderen(zorg) (twee), jeugd(zorg), welzijn en wijk/buurt (één) en bedrijfsleven (één). Een aantal stakeholders werkt vanuit meerdere domeinen.

Het aantal respondenten vanuit het gemeente perspectief is te laag om een representatief beeld te geven. Bij het lezen en interpreteren van de resultaten is het goed om in het achterhoofd te houden dat het antwoord van één beleidsfunctionaris veel invloed heeft op de gemiddelde scores. In enkele gevallen is een vraag door één beleidsfunctionaris beantwoord.

Tabel 2: Schematisch overzicht respons

	Aantal bevraagd	Aantal respons	%
Beleidsfunctionarissen	7	6 (3 bruikbaar)	42,86
Stakeholders	11	8	72,73
Buurtsportcoaches	18	12	66,76

Bij het lezen van de figuren worden de antwoorden van de beleidsfunctionarissen van de gemeente Huizen weergegeven met de kleur **blauw**. De antwoorden van de stakeholders zijn **groen** en van de buurtsportcoaches **rood**.

De resultaten kunnen worden geanalyseerd in het licht van de beleidsdoelstellingen van de gemeente Huizen. Wanneer een figuur laat zien dat er vanuit het perspectief van de drie partners geen aandacht wordt besteed aan de kwaliteit van het sportaanbod voor werknemers, hoeft dit niet onjuist te zijn. Op beleidsniveau ligt het accent van de buurtsportcoaches wellicht niet op werknemers uit het bedrijfsleven. Er zijn geen juiste of onjuiste antwoorden.

Een ander belangrijk aandachtspunt omtrent de representativiteit van de resultaten heeft te maken met de sectoren van waaruit de buurtsportcoaches en stakeholders werkzaam zijn. Ter illustratie is het mogelijk dat de vragenlijst is ingevuld door veel buurtsportcoaches die zich richten op jongeren uit het onderwijs. Zij hebben niet altijd zicht op de invloed die collega buurtsportcoaches op ouderen hebben. Dit kan leiden tot een onderschatting of een overschatting van de invloed die buurtsportcoaches op verschillende doelgroepen hebben.

3.3. QuickScan efficiëntie: Aansturing en organisatie

Vanuit landelijke inzichten kunnen zich in de praktijk verschillende knelpunten voordoen bij de implementatie van de Buurtsportcoachregeling. Er wordt gekeken of de onderstaande knelpunten van toepassing zijn in de gemeente Huizen:

- De relatie tussen het formeel werkgeverschap en het inhoudelijk opdrachtgeverschap;
- De mate waarin het belang van taken overeenkomt met de uitvoering van taken; ● De duurzaamheid van relaties.

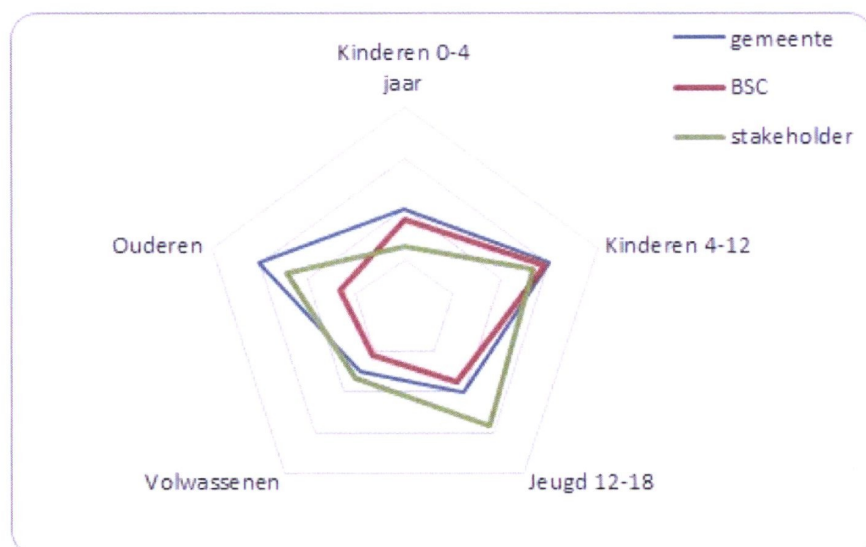
Het beeld op bovenstaande punten is verkregen op basis van een enquête. Voorafgaand aan de bespreking van de knelpunten wordt het profiel van de buurtsportcoaches in de gemeente Huizen beschreven in paragraaf 5.1.

4. EFFECTIVITEIT: FOCUS EN DOELSTELLINGEN

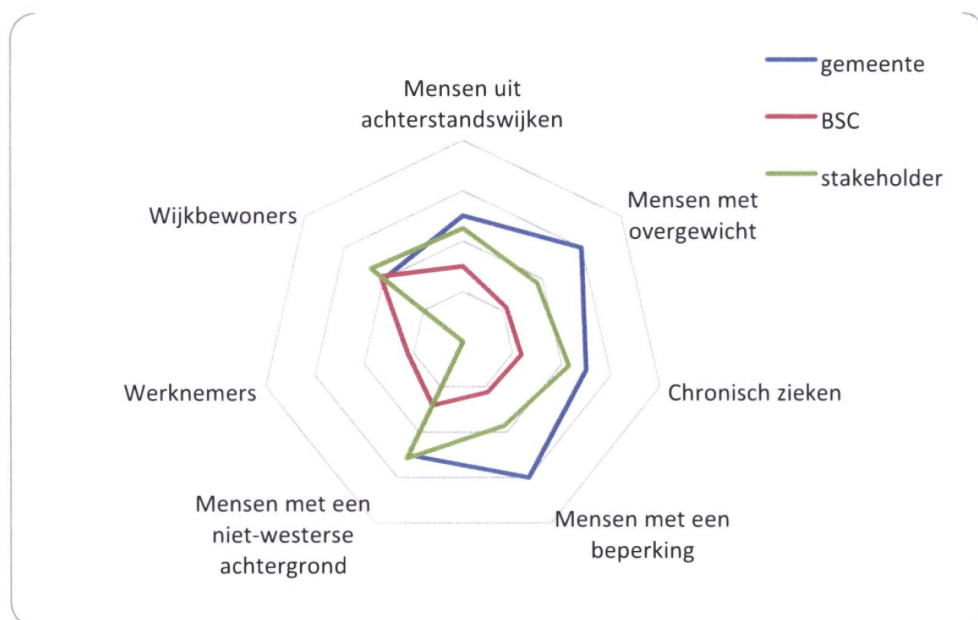
4.1. Kwaliteit van sport- en beweegaanbod

Figuur 2 geeft weer in hoeverre de beleidsfunctionarissen van de gemeente, de stakeholders en de buurtsportcoaches van mening zijn dat buurtsportcoaches bijdragen aan de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod voor verschillende doelgroepen. Bij het lezen van de spinnenwebben kan worden gelet op twee punten. Ten eerste kan worden gekeken naar de uitslag. De range van antwoorden varieert van 'geen invloed' tot 'zeer veel invloed'. Hoe verder de lijn naar buiten gaat, hoe groter de invloed wordt ervaren. Ten tweede kan worden gekeken naar de overeenstemming tussen partijen over de invloed van de buurtsportcoach.

Noot: De beperkte steekproef maakt gedetailleerde vergelijking onrealistisch. Antwoorden tussen de drie groepen respondenten die één of meer intervallen uit elkaar liggen worden gezien als afwijkend. In de onderstaande figuur komt de afstand tussen twee lijnen op de assen van het spinnenweb overeen met één interval. Indien dit minder dan één interval is, wordt het gezien als een gelijke inschatting tussen twee of meerdere groepen.

Figuur 2: De ervaren invloed buurtsportcoach op de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod.

Figuur 3. De ervaren invloed buurtsportcoach op de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod.

Op basis van de figuren 2 en 3 ontstaat het volgende beeld:

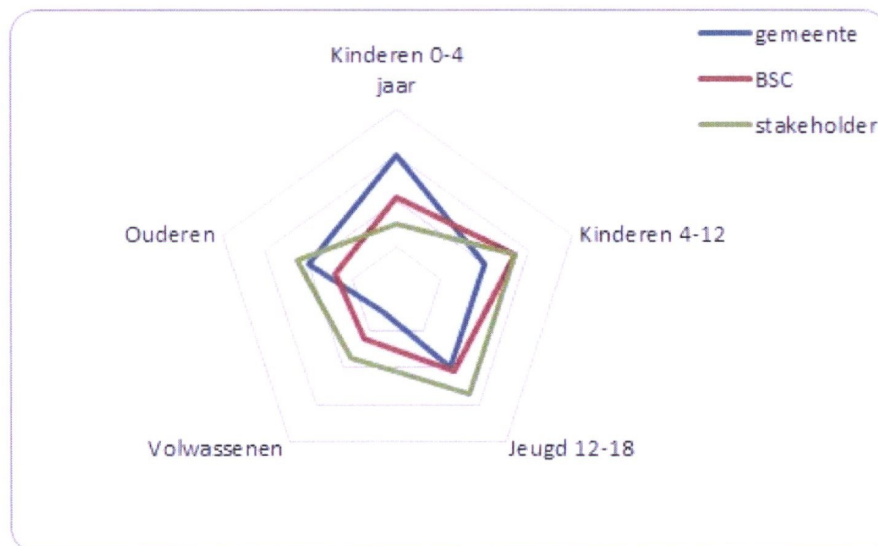
- Volgens de respondenten heeft de buurtsportcoach het meeste invloed op de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod voor kinderen van 4-12 jaar (figuur 2).
- De gemeente, de stakeholders en de buurtsportcoaches zijn het eens over de invloed die buurtsportcoaches hebben op de kwaliteit van het aanbod voor kinderen van 4-12 jaar (figuur 2).
- Er is een mismatch tussen de gemeente en stakeholders, enerzijds, en de buurtsportcoaches, anderzijds, over de invloed die buurtsportcoaches hebben op de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod voor de doelgroep ouderen (figuur 2). Buurtsportcoaches geven aan dat zij 'een klein beetje' invloed hebben. De gemeente en stakeholders geven aan dat buurtsportcoaches 'redelijk' tot 'veel' invloed hebben.
- De buurtsportcoaches hebben het minste invloed op de kwaliteit van het aanbod voor volwassenen. De drie partijen zijn het hierover met elkaar eens (figuur 2).
- Volgens de respondenten heeft de buurtsportcoach het meeste invloed op de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod van mensen met een niet-westerse achtergrond (figuur 3). Wel is er een mismatch tussen de gemeente en de stakeholders, enerzijds, en de buurtsportcoaches, anderzijds, over de invloed die buurtsportcoaches hebben op de kwaliteit van het aanbod voor mensen met een niet-westerse achtergrond (figuur 3). Buurtsportcoaches geven aan dat zij 'een klein beetje' invloed hebben. De gemeente en stakeholders geven aan dat buurtsportcoaches 'redelijk' tot 'veel' invloed hebben.
- Er is een grote mismatch tussen de gemeente en de buurtsportcoaches over de invloed die buurtsportcoaches hebben op de kwaliteit van het aanbod voor mensen uit achterstandswijken, mensen met overgewicht, chronische ziekten en mensen met een beperking (figuur 3). Buurtsportcoaches geven aan dat zij slechts 'een klein beetje' invloed hebben op de kwaliteit van het aanbod voor deze doelgroepen. Dit is een opvallend resultaat in het licht van de sportnota

Huizen⁸. Als het gaat over doelgroepenbeleid wordt in de nota expliciet benoemd dat het bevorderen van integratie van overige 'kwetsbare groepen' in de sport een strategische keuze is.

- De buurtsportcoaches hebben het minste invloed op de kwaliteit van het aanbod voor werknemers (figuur 3). Echter, in het uitvoeringsprogramma wordt (arbeids)participatie genoemd als één van de vier doelstellingen.

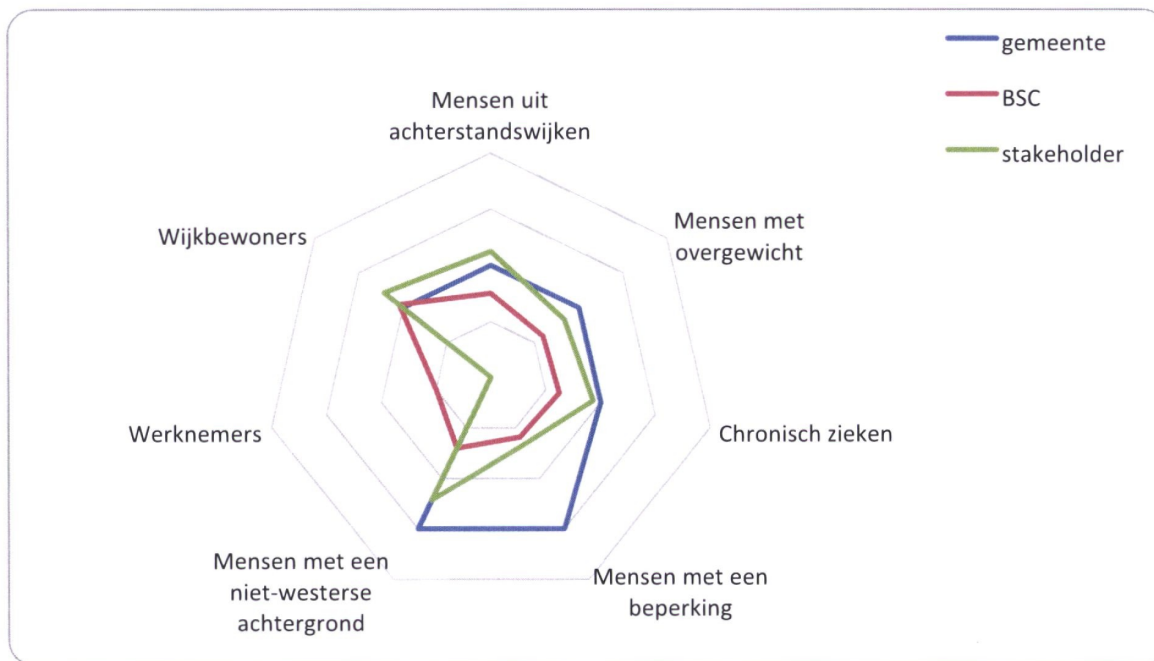
4.2. Hoeveelheid sport- en bewegen door de doelgroep

Figuur 4 geeft weer in hoeverre de beleidsfunctionarissen van de gemeente, de stakeholders en de buurtsportcoaches van mening zijn dat buurtsportcoaches bijdragen aan de kwantiteit van het sport- en beweegaanbod voor verschillende doelgroepen. De spinnenwebben kunnen op dezelfde manier worden gelezen als de figuren 2 en 3.

Figuur 4: De ervaren invloed buurtsportcoach op het in beweging brengen van doelgroepen.

⁸ Samenspel sportnota gemeente Huizen, 2013

Figuur 5. De ervaren invloed buurtsportcoach op het in beweging brengen van doelgroepen.

Op basis van de figuren 4 en 5 ontstaat het volgende beeld:

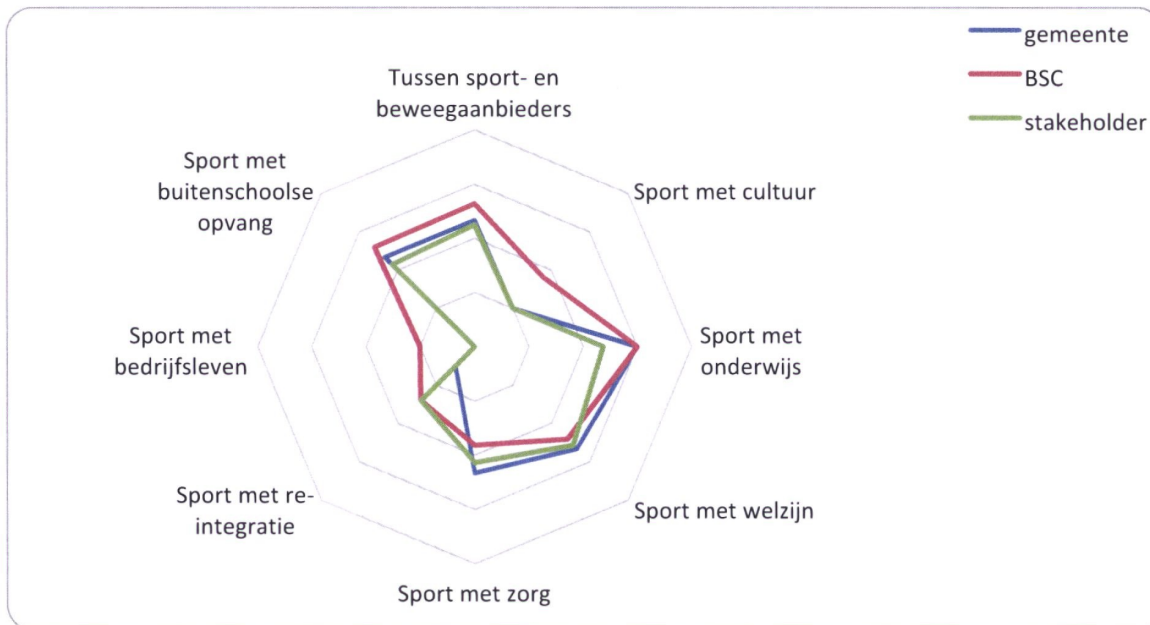
- Volgens de respondenten heeft de buurtsportcoach het meeste invloed op de kwantiteit van het sport- en beweegaanbod voor kinderen van 4-12 jaar (figuur 4). Ook hebben de buurtsportcoaches 'redelijk' tot 'veel' invloed op de hoeveelheid aangeboden activiteiten voor jeugd van 12-18 jaar (figuur 4). De focus op de jeugd (12-18 jaar) is in lijn met de doelstelling uit de sportnota⁹, waarin aandacht voor het vergroten van de sportdeelname van oudere jeugd (12-18) één van de vier belangrijkste doelstellingen is. Ook de doelgroep 4-12 jaar is vanuit het programma Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG) een prioritaire doelgroep¹⁰.
- Een ander beleidsmatig doel is het stimuleren van deelname van sport- en beweegactiviteiten door ouderen. Vanuit het perspectief van de gemeente, stakeholders en buurtsportcoaches lijkt in de praktijk minder aandacht te zijn voor deze doelgroep, in vergelijking tot de jeugd.
- De buurtsportcoaches hebben het minste invloed op de hoeveelheid sport- en beweegaanbod voor volwassenen (figuur 4).
- De buurtsportcoach richt zich vooral op meer aanbod voor mensen met een niet-westerse achtergrond en wijkbewoners (figuur 5).
- Er is een grote mismatch tussen het beeld van de gemeente en de stakeholders, enerzijds, en de buurtsportcoaches, anderzijds, over de mate waarop buurtsportcoaches zich richten op meer sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking (figuur 5). Echter, het perspectief van de gemeente is hier vertegenwoordigd door één beleidsfunctionaris.

⁹ Samenspel sportnota gemeente Huizen, 2013

¹⁰ Sportief Huizen samen gezond uitvoering 2015 – 2018

4.3. Verbinden van sport met andere domeinen

Figuur 6 geeft weer in hoeverre de beleidsfunctionarissen van de gemeente, de stakeholders en de buurtsportcoaches van mening zijn dat de buurtsportcoaches een bijdrage leveren aan het maken van verbindingen tussen de sport en partijen uit andere domeinen. Hoe verder de lijn naar buiten gaat, hoe meer de buurtsportcoaches verbindingen leggen met andere partijen. Antwoorden tussen de drie groepen respondenten die één of meer intervallen uit elkaar liggen worden gezien als afwijkend. Indien dit minder dan één interval is, wordt het gezien als een gelijke inschatting. Wanneer respondenten onvoldoende zicht hebben op de mate van verbinding is er geen weergave.

Figuur 6 De mate waarin buurtsportcoaches bijdragen aan het verbinden van sport met andere domeinen.

Op basis van de figuren 6 ontstaat het volgende beeld:

- De buurtsportcoaches richten zich volgens de drie partijen vooral op het verbinden van sport met onderwijs en sport met welzijn (figuur 6).
- Buurtsportcoaches richten zich volgens de drie partijen het minst op het verbinden van sport met het bedrijfsleven (figuur 6). Dit komt overeen met de beperkte aandacht die buurtsportcoaches geven aan de kwaliteit en de kwantiteit van het sport- en beweegaanbod voor volwassenen (figuur 2 en 4) en werknemers (figuur 3 en 5).
- De bijdrage van buurtsportcoaches aan het verbinden van sport met buitenschoolse opvang is 'redelijk' tot 'veel'. Dit komt overeen met de sterke ervaren invloed die buurtsportcoaches hebben op de hoeveelheid en de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod voor kinderen van 4-12 jaar (figuur 2 en 4).
- Waar de gemeente, stakeholders en buurtsportcoaches van mening verschillen als het gaat over de invloed van buurtsportcoaches op de hoeveelheid en de kwaliteit van het sport- en beweegaanbod, zitten de drie partijen sterk op één lijn als het gaat over de verbinden die worden gelegd tussen sport en de andere domeinen.

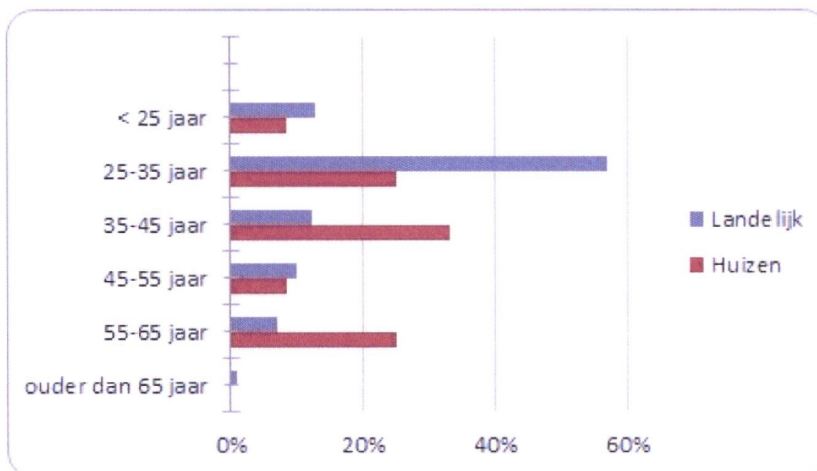
5. EFFICIËNTIE: AANSTURING EN FOCUS IN HUIZEN

De onderstaande inschatting is gebaseerd op de antwoorden van twaalf buurtsportcoaches. In totaal is er negen fte buurtsportcoaches werkzaam in Huizen.

5.1. De buurtsportcoaches

Leeftijdsopbouw

In vergelijking met de landelijke enquête onder 353 buurtsportcoaches¹¹ is zichtbaar dat de populatie buurtsportcoaches in de gemeente Huizen verschilt van het landelijke beeld. In Huizen bestaat het grootste deel uit professionals uit de leeftijdscategorie 35-45 jaar. Landelijk gezien is de groep 25-35 jaar het grootst. In vergelijking tot de landelijke buurtsportcoaches is de leeftijdsopbouw van de buurtsportcoaches in de gemeente Huizen meer gespreid.

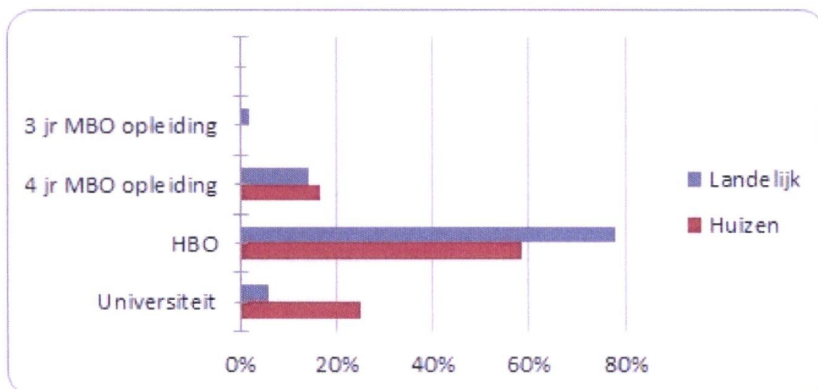
Figuur 7: Leeftijdsopbouw BSC Huizen ten opzichte van landelijk.

Opleiding, niveau en richting

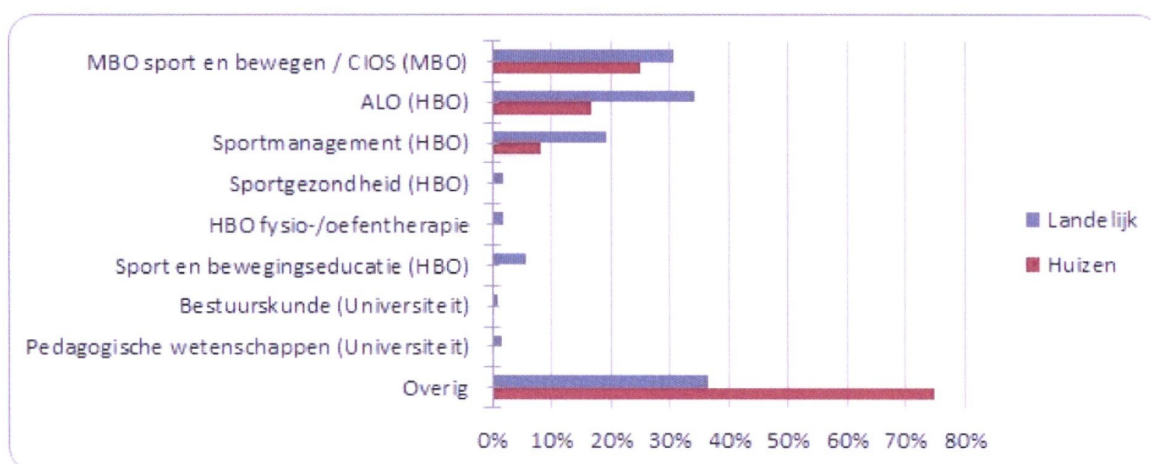
Het opleidingsniveau van de buurtsportcoaches in de gemeente Huizen is vergelijkbaar met het landelijke opleidingsniveau. Meer dan tachtig procent is hbo- of universitair opgeleid. In de gemeente Huizen werken ten opzichte van het landelijke gemiddelde meer universitair afgestudeerde buurtsportcoaches.

De opleidingsrichting van de buurtsportcoaches in de gemeente Huizen verschilt sterk van het landelijke beeld. Wat opvalt is dat in Huizen minder buurtsportcoaches een sportachtergrond hebben. In de gemeente Huizen hebben vier buurtsportcoaches een richting binnen de sociale academie afgerond (sociale hulpverlening; maatschappelijk werk en dienstverlening; sociaal pedagogisch werker). Dit correspondeert met de redelijk tot sterke bijdrage van de buurtsportcoaches aan de verbinding tussen sport en welzijn (figuur 6). Enkele andere opleidingsachtergronden zijn bewegingswetenschappen, Duits, pabo en managementopleidingen buiten de sport.

¹¹ Wensen en behoeften van de buurtsportcoach, NISB 2014

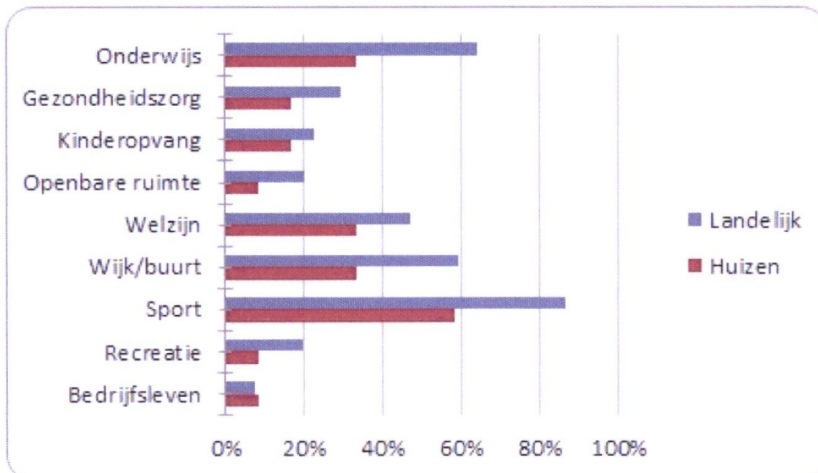
Figuur 8: Opleidingsniveau buurtsportcoach Huizen ten opzichte van landelijk.

Figuur 9: Opleidingsachtergrond (richting) buurtsportcoach Huizen ten opzichte van landelijk. Meerdere antwoorden per respondent zijn mogelijk.

Domeinen

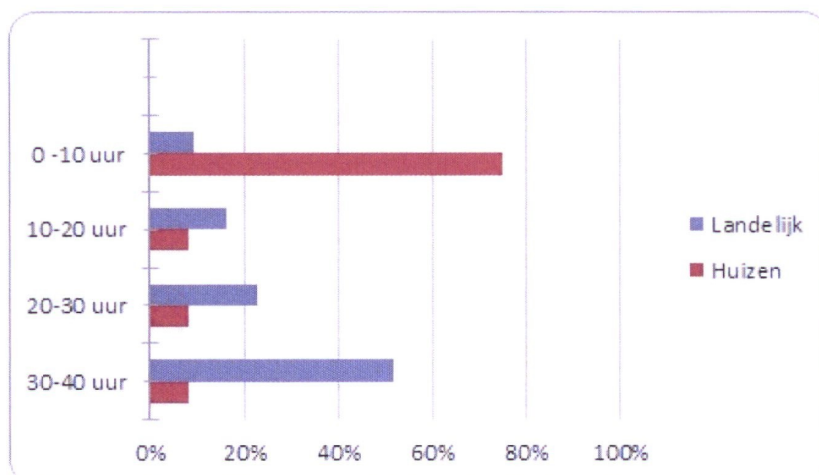
Overeenkomstig met het landelijke beeld zijn in de gemeente Huizen de meeste buurtsportcoaches actief vanuit het sportdomein. Parallel met het landelijke beeld volgen daarna onderwijs, welzijn en wijk/buurt. Dit correspondeert met de resultaten uit figuur 6, waarin te zien is dat buurtsportcoaches vooral de verbinding maken met andere sport- en beweegaanbieders, onderwijs en welzijn. Hoewel de domeinen waarin de buurtsportcoaches werkzaam zijn relatief gelijk zijn verdeeld, zoals de landelijke cijfers uitwijzen, scoort de gemeente Huizen bijna in alle domeinen onder het landelijke gemiddelde.

Figuur 10: Domeinen waar de buurtsportcoach in Huizen actief is ten opzichte van landelijk.

Omvang aanstelling

De omvang van aanstellingen van de buurtsportcoaches in de gemeente Huizen is opvallend. Waar in landelijk opzicht de meeste buurtsportcoaches een aanstelling tussen dertig en veertig uur per week hebben, werkt driekwart van de ondervraagde buurtsportcoaches van de gemeente Huizen tien uur of minder.

Figuur 11: Omvang van de aanstellingen van buurtsportcoaches ten opzichte van landelijk.

Op basis van de bovenstaande resultaten kan worden geconcludeerd dat over het algemeen het profiel van de buurtsportcoach in de gemeente Huizen afwijkt van het landelijke profiel van de buurtsportcoach. Samengevat is de gemiddelde leeftijd van de buurtsportcoaches in de gemeente Huizen hoger, hebben zij een andere opleidingsrichting gevolgd en is sprake van relatief veel kleine contracten.

5.2. Formeel werkgeverschap en inhoudelijk opdrachtgeverschap

De buurtsportcoaches van Huizen zijn contractueel in dienst van organisaties uit verschillende domeinen, zoals onderwijs, welzijn, vrijwilligerscentrale, sportverenigingen en kinderopvang. De

organisaties waarvoor de buurtsportcoaches werken, zijn verantwoordelijk voor de dagelijkse aansturing. De inhoudelijke afstemming in Huizen gebeurt in samenspraak tussen de formele werkgever (de stakeholders) en de beleidsmedewerkers van de gemeente.

In de gemeente Huizen worden buurtsportcoaches ingezet wanneer beleidsmatige doelstellingen en partijen uit het veld tot elkaar komen. Beleidsmatig ligt de focus op de gezondheid van kwetsbare groepen, de gezondheid van jeugd, het bevorderen van sociale cohesie en arbeidsparticipatie¹². Partijen uit het veld kunnen een aanvraag indienen. Bestaande professionals krijgen veelal een uitbreiding van uren als buurtsportcoach.

5.3. Het belang en de uitvoering van taken van de buurtsportcoach

Landelijke ervaring laat zien dat de focus van de buurtsportcoach soms een knelpunt is. Hierbij kan het gaan om:

- Gebrek aan focus (er is geen focus).
- Onjuiste focus (er is wel focus maar op de verkeerde onderdelen).

Focus kan worden opgesplitst in twee onderdelen.

1. Focus op doelen/ doelgroepen (wat wil je voor wie bereiken, zie hoofdstuk vier).
2. Focus op taken (hoe wil je de doelen bereiken).

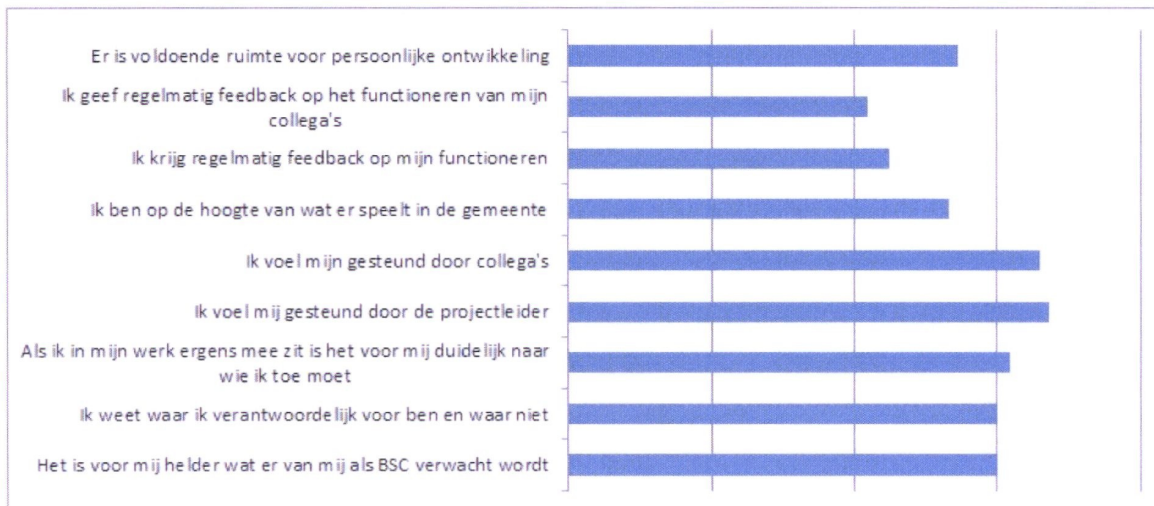
In hoofdstuk vier is vanuit het perspectief van buurtsportcoaches, de gemeente en de stakeholders gekeken naar de focus op doelen en doelgroepen (punt 1). Om de focus op taken (punt 2) te toetsen is gekeken naar de aansturing van de buurtsportcoaches én de match tussen het belang van de taak en de uitvoering ervan.

Aansturing

Figuur 12 laat zien dat buurtsportcoaches een duidelijke aansturing ervaren. De buurtsportcoaches geven aan dat het duidelijk is wat van hen wordt verwacht, waarvoor ze verantwoordelijk zijn en wie

¹² Sportief Huizen samen gezond uitvoering 2015 – 2018

kan worden benaderd wanneer ze ergens mee zitten. De buurtsportcoaches geven verder aan zich in redelijk sterke mate gesteund te voelen door collega's en de projectleider.

Zeer oneens Zeer eens *Figuur 12: Aansturing van de buurtsportcoach*

Match belang en uitvoer van taken

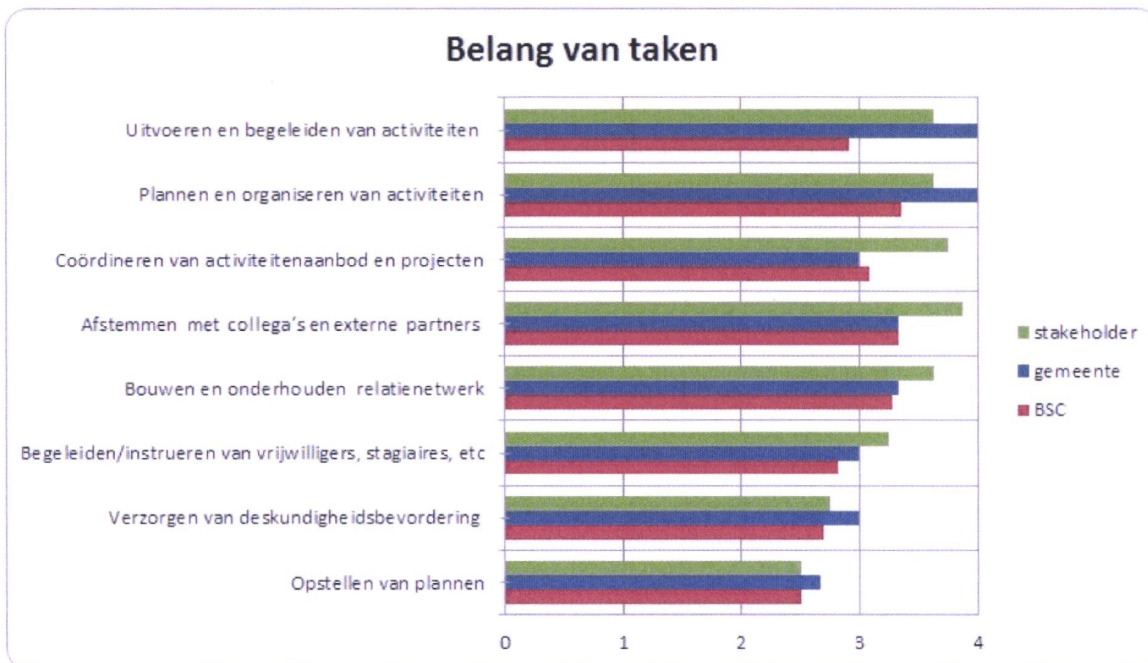
Het competentieprofiel van de buurtsportcoach onderscheidt vier hoofdtaken:

- Planning en uitvoering: dit zijn taken die de buurtsportcoach zelf uitvoert en organiseert.
- Begeleiden, instrueren en coachen: hierin begeleidt en ondersteunt een buurtsportcoach anderen in de uitvoering.
- Informeren en afstemmen: dit zijn taken gericht op het verbinden van en afstemmen tussen domeinen en partijen.
- Professionalisering: hier gaat het om eigen ontwikkeling en professionalisering van de buurtsportcoach of het begeleiden van bijvoorbeeld stagiaires.

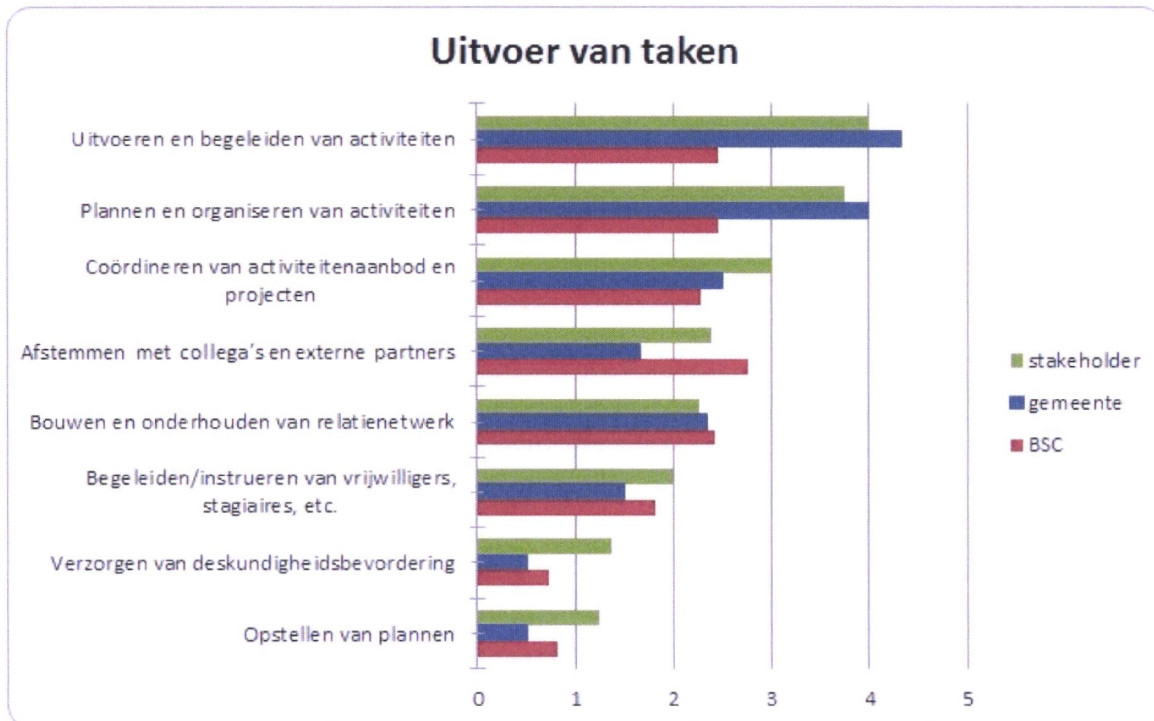
De onderstaande figuren 13 en 14 laten het volgende beeld zien:

- Over het algemeen vinden de drie partijen het 'belangrijk' tot 'zeer belangrijk' dat buurtsportcoaches zich bezighouden met het 'plannen en organiseren van activiteiten', het 'afstemmen met collega's en externe partners' en het 'uitvoeren en begeleiden van activiteiten' (figuur 13).
- In relatie tot de andere taken hechten alle drie de partijen minder belang aan het 'verzorgen van deskundigheidsbevordering' en het 'opstellen van plannen' (figuur 13). De buurtsportcoaches houden zich hier volgens de partners ook het minst vaak mee bezig.
- Opvallend is dat de stakeholders en de gemeente inschatten dat de buurtsportcoaches zich 'meerdere keren per week' bezighouden met het plannen, organiseren, uitvoeren en begeleiden van activiteiten, terwijl de buurtsportcoaches aangeven dat zij zich 'maandelijks' tot 'wekelijks' bezighouden met deze taken. De buurtsportcoaches geven aan dat zij zich vooral richten op het 'afstemmen met collega's en externe partners'.
- De gemeente geeft aan dat er een perfecte match is tussen de tijd die een buurtsportcoach besteed aan de verschillende taken en het belang van de taken. Ook de buurtsportcoaches zelf vinden dat tijd wordt besteed aan de uitvoering van taken die voor hen belangrijk zijn.

- Tabel 3 laat zien dat stakeholders een sterke mismatch ervaren tussen het belang en de uitvoer van werkzaamheden als afstemmen, netwerken en het opstellen van plannen. Hier is een tegenstelling zichtbaar met activiteiten als de uitvoering, begeleiding, planning en coördinatie van activiteiten, waarbij stakeholders wel een match ervaren.
- De gemeente en buurtsportcoaches zijn beide tevreden over de match tussen het belang en de uitvoering van taken, maar hebben een ander beeld van de taken die worden uitgevoerd. De gemeente denkt meer in uitvoering, de buurtsportcoaches denken meer in netwerken en verbinden.

Figuur 13: Het belang dat de stakeholders, de gemeente en de buurtsportcoaches hechten aan verschillende taken (0=zeer onbelangrijk; 1=onbelangrijk; 2=neutraal; 3=belangrijk; 4=zeer belangrijk).

Figuur 14: De uitvoering van taken door de buurtsportcoach, ingeschat door de stakeholders, de gemeente en de buurtsportcoach (0=zelden tot nooit; 1=<1x per maand; 2=maandelijks; 3=wekelijks; 4=meerdere keren per week; 5=dagelijks).

Tabel 3: Komt de tijd die een buurtsportcoach besteedt aan een taak overeen met het belang van de taak, ingeschat door de stakeholders, de gemeente en de buurtsportcoaches.

	Stakeholder	Gemeente	BSC
Uitvoeren en begeleiden van activiteiten	Yellow	Green	Green
Plannen en organiseren van activiteiten	Green	Green	Green
Coördineren van activiteiten aanbod en projecten	Yellow	Green	Green
Afstemmen met collega's en externe partners	Orange	Green	Green
Bouwen en onderhouden relatienetwerk	Orange	Green	Green
Begeleiden/instrueren van vrijwilligers, stagiaires, etc.	Orange	Green	Yellow

Verzorgen van deskundigheidsbevordering			
Opstellen van plannen			

Hoe donkerder de kleur groen, hoe sterker de match tussen belang en uitvoering van taken.

Hoe donkerder de kleur oranje, hoe zwakker de match tussen belang en uitvoering van taken.

5.4. De duurzaamheid van relaties

In hoeverre zijn buurtsportcoaches in Huizen in staat hun werkzaamheden te borgen? Met andere woorden, als de buurtsportcoach zou stoppen met zijn of haar huidige werkzaamheden in de gemeente, in hoeverre zijn taken dan geborgd bij anderen en kunnen activiteiten en samenwerking doorgaan? Dit is een denkbeeldige situatie die zich theoretisch voor zou kunnen doen. Het is dus niet de realiteit. De onderstaande figuur laat zien dat de drie partners kritisch zijn over de borging. Ze verwachten dat de aanwezigheid en de kwaliteit van het sportaanbod 'een beetje' tot 'redelijk' is geborgd. De stakeholders en de buurtsportcoaches denken dat ook de verbinding van sport met andere domeinen 'een beetje' tot 'redelijk' kan worden voortgezet, wanneer de buurtsportcoaches zouden stoppen met de werkzaamheden in de gemeente Huizen. De gemeente is daar kritischer over. De gemeente schat in dat de verbinding van sport met andere domeinen niet is geborgd.

Figuur 15: De mate waarin activiteiten binnen de gemeente zijn geborgd, ingeschat door de gemeente, de buurtsportcoaches en de stakeholders.

6. CONSTATERINGEN

Met de QuickScan Buurtsportcoach krijgt de gemeente inzicht in de ervaringen die diverse partners hebben met de inzet van buurtsportcoaches. Daarnaast reikt de analyse indicaties aan ten aanzien van de effectieve inzet van buurtsportcoaches binnen de gemeente. Dit hoofdstuk presenteert een aantal constatering op basis van de QuickScan.

6.1. QuickScan effectiviteit

De onderstaande tabel geeft weer op welke doelgroepen de buurtsportcoaches in Huizen volgens de partners de meeste invloed hebben, zowel in kwantiteit (meer mensen aan het sporten en bewegen) als in kwaliteit (beter sport- en beweegaanbod). Tevens is de mate te zien waarin de buurtsportcoach bijdraagt aan het verbinden van sport en beweegaanbieders onderling en sport met de andere domeinen.

Focus op doelgroepen

De resultaten worden beschreven in het licht van de sportnota 'Samenspel' en het uitvoeringsprogramma 'Sportief Huizen samen gezond' van de gemeente Huizen, zoals beschreven in hoofdstuk twee. In de nota's ligt de focus op de jeugd 0-19, jongeren met een sociale, lichamelijke of verstandelijke beperking en ouderen. De resultaten in de onderstaande tabel laten zien dat de focus in de praktijk ligt op de doelgroep 4-12 jaar. De gemeente, stakeholders en buurtsportcoaches zijn het eens over de invloed op de kwaliteit en de hoeveelheid van het sport- en beweegaanbod voor jongeren van 4-12 jaar. Daarnaast gaat relatief veel aandacht uit naar jongeren van 12-18 jaar. Voor de genoemde doelgroepen komt de praktijk overeen met de beleidsdoelstellingen.

Voor de doelgroep ouderen is de match tussen beleid en praktijk complexer. De buurtsportcoaches lijken vooral invloed te hebben op de kwaliteit van het sportaanbod voor ouderen, hoewel de buurtsportcoaches hier kritisch over zijn. De beleidsmatige aandacht van sportstimulering (hoeveelheid activiteiten) voor ouderen is op basis van de resultaten niet terug te zien in de praktijk. In de enquête zijn geen vragen gesteld over de invloed van de buurtsportcoach, specifiek op jongeren met een beperking. Wel is gevraagd naar de invloed van de buurtsportcoach op de kwaliteit en de kwantiteit van het sport- en beweegaanbod voor mensen met een beperking, zonder benoeming van leeftijden. De onderstaande tabel laat zien dat er een beetje invloed is van de buurtsportcoach op mensen met een beperking. Echter, de partners zijn het hierover niet eens. In lijn met de beleidsdoelstelling heeft de gemeente de perceptie dat er veel aandacht is voor deze groep. In de praktijk ervaren de stakeholders en de buurtsportcoaches beduidend minder aandacht voor mensen met een beperking.

Verbinding met partners

De beleidsmatige aanpak in de gemeente Huizen, waarbij partners uit het veld initiatieven kunnen indienen om met de buurtsportcoach doelstellingen te bereiken, geeft de mogelijkheid om sport te verbinden met verschillende domeinen. Deze aanpak leidt ertoe dat de buurtsportcoaches redelijk tot veel bijdragen aan het verbinden van sport met de sectoren onderwijs, welzijn, zorg, buitenschoolse opvang en andere sport- en beweegaanbieders. Wanneer er geen initiatieven vanuit het veld worden

ingediend, wordt de verbinding niet gemaakt. Het verbinden van sport met het bedrijfsleven is hiervan een voorbeeld.

Tabel 4: Overzicht inschatting ervaren effecten van BSC

	Invloed van de buurtsportcoach			
	Sport- en bewegen		Verbinding	
	Kwaliteit	Hoeveelheid	Sport met..	
Kinderen 0-4	Redelijk veel	Redelijk	Redelijk	Sport
Kinderen 4-12	Redelijk	Redelijk	Weinig	Cultuur
Jeugd 12-18	Redelijk	Redelijk	Redelijk	Onderwijs
Volwassenen	Weinig	Weinig	Redelijk	Welzijn
Ouderen	Redelijk	Redelijk veel	Redelijk	Zorg
Mensen achterstandswijken	Redelijk	Redelijk veel	Weinig	Re-integratie
Mensen met overgewicht	Redelijk veel	Redelijk veel	Weinig	Bedrijfsleven
Chronisch zieken	Redelijk veel	Redelijk veel	Redelijk	Buitenschoolse opvang
Mensen met beperking	Redelijk veel	Redelijk veel		
Mensen met niet-westerse achtergrond	Redelijk	Redelijk		
Werknemers	Weinig	Weinig		
Wijkbewoners	Redelijk	Redelijk		

Redelijk veel	Redelijk	Een beetje	Weinig
---------------	----------	------------	--------

6.2. QuickScan efficiëntie

De buurtsportcoaches in de gemeente Huizen zijn te beschrijven als hoogopgeleide professionals met diverse opleidingsachtergronden. Ten opzichte van landelijk zijn er in de gemeente Huizen minder buurtsportcoaches met een sport gerelateerde studie en meer met een sociale studie als opleidingsrichting. Hiermee zijn ze niet vergelijkbaar met de landelijke populatie buurtsportcoaches. De buurtsportcoaches werken in soortgelijke settings als de landelijke buurtsportcoaches, voornamelijk binnen sport, onderwijs, welzijn en in de wijk/buurt.

Inhoudelijk werkgeverschap

De kracht van de implementatie van de Buurtsportcoachregeling in Huizen is dat de buurtsportcoaches op basis van de vraag en energie van stakeholders uit het veld flexibel kunnen worden ingezet. Echter, aanvragen dienen te passen bij de kaders die in de beleidsnota's zijn geschreven. Binnen deze kaders kunnen organisaties, onder meer vanuit het onderwijs, welzijn, sport en kinderopvang, de buurtsportcoaches gericht op bepaalde doelen en activiteiten inzetten. Doordat de partners uit het veld de buurtsportcoaches naar behoefte kunnen inzetten, ontstaat betrokkenheid bij de algemene doelstellingen en wordt de kans op het slagen van projecten vergroot. Daarnaast zorgt de huidige ruime financiering van de gemeente (tachtig procent) ervoor dat het voor partners aantrekkelijk is bij de Buurtsportcoachregeling aan te haken (cofinanciering van twintig procent in budget of in uren).

Echter, met deze vraaggerichte inzet is geen garantie dat alle door de gemeente gestelde doelen worden bereikt. Ten eerste kunnen specifieke doelgroepen geen aandacht van de buurtsportcoach krijgen, doordat gerelateerde partners uit het veld zich niet bij de gemeente melden. In de gemeente Huizen is arbeidsparticipatie een doelstelling waarop buurtsportcoaches niet actief zijn, doordat stakeholders geen aanvraag hebben gedaan voor de inzet en cofinanciering van de buurtsportcoach. Een tweede kanttekening bij de flexibele en versplinterde inzet is dat buurtsportcoaches geen gezamenlijke identiteit ervaren. Het is mogelijk dat buurtsportcoaches elkaar nauwelijks kennen en elkaar niet spreken. Hierdoor is er minder gelegenheid om elkaar feedback te geven en van elkaar te leren. Ten derde kan de herkenbaarheid bij inwoners van de gemeente Huizen en bij politiek en bestuur ontbreken. Tot slot is een aandachtspunt dat buurtsportcoaches niet werken vanuit een gezamenlijke visie en werkwijze, doordat er geen centrale aansturing is.

Taken van de buurtsportcoach en borging

Wanneer wordt gekeken naar de taken van de buurtsportcoaches zien we een verschil in perceptie tussen de gemeente en stakeholders, enerzijds, en de buurtsportcoaches, anderzijds. Buurtsportcoaches geven aan zich meer bezig te houden met afstemmingswerkzaamheden met collega's en externe partners, en het bouwen en onderhouden van een relatienetwerk. De gemeente en stakeholders denken dat de buurtsportcoaches zich voornamelijk richten op het plannen, organiseren, begeleiden en uitvoeren van activiteiten. In de sportnota Samenspel van de gemeente Huizen wordt de functie of de taak van de buurtsportcoach niet uitdrukkelijk beschreven.

Een aandachtspunt dat in relatie staat met het voorgaande is de borging. Wanneer buurtsportcoaches als belangrijkste opdracht hebben om uitvoering te geven aan een activiteitenaanbod, zal de kans op structurele samenwerking tussen partners in het veld kleiner zijn. In het kader van borging kunnen buurtsportcoaches maatregelen treffen, zodat het sport- en beweegaanbod voor verschillende

doelgroepen voldoet en blijft voldoen. Het bouwen van een lokaal netwerk en het faciliteren van samenwerking tussen partners zijn taken die de kans op borging kunnen vergroten. Het continueren van zowel de kwaliteit als de kwantiteit van het sport- en beweegaanbod is een punt van aandacht.

Colofon

Uitgever : Kenniscentrum Sport

Datum : 22 februari 2017

Vestigingsadres : Horapark 4, 6717 LZ Ede (GLD), Nederland

Postadres : Postbus 643, 6710 BP Ede (GLD), Nederland

Telefoon : 0318 – 490 900

Fax : 0318 – 490 995

E-mail : info@kcsport.nl

Websites : www.kenniscentrumsport.nl, www.allesoversport.nl